

Niet tot stilstand gekomen, wel veranderd

Interview met Fernando Enns en Jennifer Martin

de uitdaging niemand achter te laten

Voor een speciale editie van de nieuwsbrief van de Wereldraad met betrekking tot de Pelgrimage van gerechtigheid en vrede, interviewde de Wereldraad prof. dr. Fernando Enns, lid van de Vereniging van Doopsgezinde Gemeenten in Duitsland, en Jennifer Martin, secretaris voor Onderwijs in Missie voor de Caribische en Noord-Amerikaanse Raad voor Missie van de Verenigde Kerk in Jamaica en de Kaaimaneilanden. Enns en Martin delen het voorzitterschap van referentiegroep (Reference Group) van de Pelgrimage van gerechtigheid en vrede van de Wereldraad sinds de lancering ervan in 2013.

Pelgrimage van gerechtigheid en vrede

In het licht van de covid-19-pandemie is de Pelgrimage van gerechtigheid en vrede van de Wereldraad niet tot stilstand gekomen, maar ze is wel veranderd. Martin, tevens lid van de Commissie Wereldmissie en Evangelisatie van de Wereldraad: 'De pandemie heeft de mogelijkheden om informatie vanuit de lidstaten te verzamelen, door fysiek bij elkaar te zijn, vertraagd. Het bezoek van de ene mens aan de ander is van onschatbare waarde.'

De referentiegroep begon haar werk eerst in 2015 te organiseren. Sindsdien zijn we voor onze jaarlijkse ontmoetingen op pelgrimage gegaan naar gemeenschappen in Israël en Palestina, Nigeria, Colombia, Thailand en Fiji – daarnaast leggen speciale Pelgrimageteams bezoeken af in meer plaatsen. Als pelgrim reis je licht (zonder zware bepakking) en ontvang je in dankbaarheid wat de ontvangende gemeenschap jou biedt, aldus Enns, tevens lid van het Centraal Comité van de Wereldraad.

Toen covid-19 de wereld overspoelde, moesten de pelgrimages virtueel gelopen worden. 'Deze op één-na beste benadering is verrassend behulpzaam gebleken. De gemeenschappelijke reis kan nauwelijks fysiek', vertelt Martin.

De afgelopen jaren is de pelgrimage doorgegaan aan de hand van vier thema's: waarheid & trauma, land & ontheemding, rechtvaardigheid op het gebied van gender, en racisme. 'Kort na onze inspirerende pelgrimage naar het waterrijke continent van de Stille Oceaan (Fiji) in januari 2020, werden we geconfronteerd met het feit dat reizen onmogelijk werd vanwege de beperkende maatregelen rond covid-19', laat Enns weten. 'Een pelgrimsgemeenschap die onderweg is, doet dat niet om alleen een bepaald doel te bereiken.'

Virtuele gemeenschap

'Nu de Pelgrimage van gerechtigheid en vrede zich in 2021 richt op Noord-Amerika, voornamelijk op een virtuele wijze, is het mogelijk gebleken om één in geest te zijn met de gemeenschappen die wij op deze weg ontmoetten. De ongelijkheden van vroeger zijn nog steeds zichtbaar in de etnische gelaagdheid van de samenleving aldaar. Covid-19 heeft de effecten van hardnekkige ongelijkheden op krachtige wijze onder de aandacht gebracht', zegt Martin.

Enns: 'Het was verhelderend om te zien hoe een Pelgrimage van gerechtigheid en vrede eruit ziet in een situatie van een globale lock-down – vooral omdat we als groep de fase tegemoet gaan van het 'oogsten' van het geheel van de reis. En toch, voor een pelgrim komen onvoorziene uitdagingen eigenlijk niet als een verrassing. In feite herinneren deze uitdagingen ons aan de menselijke kwetsbaarheid, de onmogelijkheid om ver vooruit te plannen en dat wij afhankelijk zijn van elkaar – en van Gods genade.'

In feite, wanneer een pelgrimage soms aanvoelt als een pijnlijke sleur, kan dat meer empathie opwekken voor gemeenschappen die pijn lijden. 'Ik kan me voorstellen dat de levensweg van sommige van onze zusters en broeders in zekere zin doet denken aan de meest pijnlijke en afmattende staties van het kruis. Een theologie van een gemeenschappelijke reis roept de erkenning op van Christus' reis naar het kruis voor de mensheid', zegt Martin.

Als één mensheid

Een Pelgrimage van gerechtigheid en vrede daagt ons uit om niemand achter te laten. Onze digitale pelgrimagebezoeken aan (geloofs)gemeenschappen in Noord-Amerika hebben ons in staat gesteld te luisteren naar christelijke Inuit-wijsheid in Alaska, naar Gwich'in in Arctisch Canada, naar ervaringen van de zwarte en inheemse bevolking in Minnesota, als ook in Winnipeg en Toronto. We hebben de gewonde Moeder Natuur 'aangeraakt' en culturele ontwrichting gezien, en wij zijn getuige geweest van de indrukwekkende veerkracht van onze oecumenische broeders en zusters, zo laat Enns weten.

Als één mensheid strompelen we samen langs het pad. 'De grote hoop die uit de gegane reis spreekt, is dat er onderweg mensen waren die Christus' voorhoofd hebben gedept en hem geholpen hebben het kruis te dragen toen hij dat niet meer kon. Er waren er die hem de gehele reis gevolgd hebben en zij die de vreugde van de betekenis van de opstanding hebben ervaren', zegt Martin.

Enns vraagt zich af: Kunnen wij ons de ervaring veroorloven om de meest kwetsbaren de leiding te laten nemen, hen leidend te laten zijn in de weg die wij samen

gaan? Hij gaat er vanuit dat antwoorden op die vraag verkend zullen worden op de 11e Assemblée van de Wereldraad van Kerken in 2022 in Karlsruhe, Duitsland.

'We hebben niet alleen opnieuw geleerd hoe lang en breed de oecumenische tafel moet zijn (of het oecumenische kleed – denkend aan de Stille Oceaan), we moeten ook nog leren hoe we echte reisgenoten, compagnons, zijn voor elkaar; door onze gaven te vieren, elkaars wonden aan te raken en ongerechtigheid te veranderen. Wij zullen onze oecumenische programma's moeten aanpassen aan een methodologie van de pelgrimage; door elkaar onderdak te bieden en te groeien in het zijn van een goede reisgenoot', vertelt Enns.

Martin laat weten dat oogst van de pelgrimage de vrucht is van het brengen van goed nieuws tot in alle uithoeken van de wereld. 'Elkaars reisgenoten zijn is naast God staan als onze bron van kracht en we delen onze hoop en putten moed uit elkaar voor de verdere reis van het leven.'

